

COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN

Brussel, 27.11.1996
COM(96) 547 def.

MEDEDELING VAN DE COMMISSIE

over de bestrijding van kindersekstoerisme

Inleiding

1. De ontwikkeling op grote schaal van het kindersekstoerisme is een tamelijk recent verschijnsel, dat ten dele het gevolg is van de aanzienlijke stijging van het aantal zakenreizigers en internationale toeristen gedurende de tweede helft van de XXe eeuw.

In dit verband wordt het toerisme gezien als een van de vectoren van de seksuele uitbuiting van kinderen voor commerciële doeleinden. Gelijktijdig wordt het steeds duidelijker dat de groeiende bijdrage van de toeristenindustrie en de beroepsbeoefenaars daarvan tot de bestrijding van deze plaag een sleutelement van de oplossing van het probleem is.

2. Het seksuele misbruik van kinderen in het toerisme geschiedt niet alleen door pedofielen, die de harde kern van personen die kinderen seksueel misbruiken vormen, maar eveneens door personen met een pedofiele voorkeur en personen die af en toe kinderen misbruiken¹.

Dit onderscheid tussen de verschillende types personen die kinderen seksueel misbruiken, op basis van verschillende wetenschappelijke werken, is van praktisch belang niet alleen wat de gerichtheid - in hoofdzaak op de personen die af en toe kinderen seksueel misbruiken - van de voorlichtings- en bewustmakingscampagne betreft, maar eveneens ten aanzien van de behandeling en de sociale revalidatie van de slachtoffers, naar gelang van de ontwikkelingsfase van het kind en het soort misbruik dat het heeft ondergaan. Hierdoor mag in geen geval het verwerpelijke karakter van al deze praktijken worden verdoezeld.

Aanzienlijke vooruitgang is geboekt bij de bepaling van de redenen, zowel psychologisch als sociaal en cultureel, die een toerist kunnen aanzetten tot seksueel misbruik van kinderen (zie bijlage 1). Zelfs al bestaat nog enige onduidelijkheid omtrent de identiteit, de motivatie en het gedrag van de sekstoerist, dit betekent geen belemmering voor het uitstippelen en de tenuitvoerlegging van maatregelen ter bestrijding van dergelijke praktijken.

3. Zoals de voorbereidende werkzaamheden van het Wereldcongres van Stockholm in augustus 1996 hebben aangetoond, is het seksuele misbruik van kinderen in het toerisme een daadwerkelijke "handel" op internationaal niveau. Het kent noch geografische, noch culturele, noch sociale grenzen. Het is een vaak openlijk georganiseerd, buitengewoon lucratief verschijnsel, met een gering risico van vervolging en sancties.

Onzekerheden blijven evenwel bestaan, aangezien het, hoewel het absoluut buiten kijf staat dat het kindersekstoerisme een zich uitbreidend verschijnsel is, moeilijk is een nauwkeurig beeld te geven van de aard en de omvang van dit verschijnsel omdat

¹ De term personen met een pedofiele voorkeur wordt gebruikt voor de personen die een seksuele voorkeur hebben voor kinderen in de puberteit of ouder. De term personen die af en toe kinderen seksueel misbruiken wordt gebruikt voor de personen die kinderen seksueel misbruiken zonder dat hun seksuele belangstelling noodzakelijkerwijs naar kinderen uitgaat. Met betrekking tot deze begrippen zij verwezen naar het document *De seksuele misbruiker* dat de ECPAT heeft voorgelegd voor het World Congress against the commercial exploitation of children (Stockholm, augustus 1996).

kwalitatieve en kwantitatieve werken ontbreken. Men is het er bovendien over eens dat dit verschijnsel momenteel toeneemt en zich geografisch uitbreidt.

Het is immers duidelijk dat het aantal kinderen dat tot prostitutie wordt aangezet steeds groter wordt. Hoewel de van weerskanten verstrekte gegevens met de grootst mogelijke voorzichtigheid moeten worden gehanteerd, zij erop gewezen dat volgens de huidige schattingen ieder jaar in de gehele wereld een miljoen kinderen toetreedt tot de gelederen van de slachtoffers van sekstoerisme en georganiseerde prostitutie.

Bovendien breidt het verschijnsel zich naar het schijnt uit. De stromen sekstoeristen komen in hoofdzaak uit de economisch ontwikkelde landen van met name West-Europa, Noord-Amerika en Australië, naar de armere landen uit andere gebieden. Nadat het kindersekstoerisme vooral in Zuidoost-Azië was geconcentreerd, wordt dit verschijnsel thans eveneens in talrijke landen in Azië zelf, in Zuid-Amerika, het Caribisch gebied en in Afrika geregistreerd. Maar men kan eveneens in sommige minderontwikkelde landen personen aantreffen die sekstoerisme bedrijven, zoals er eveneens enkele bestemmingsplaatsen van sekstoerisme in de ontwikkelde landen bestaan. Bovendien beginnen sommige landen van Oost-Europa eveneens sekstoeristen aan te trekken en kinderprostitutie naar andere landen uit te voeren².

De organisatie van sekstoerisme op nationaal niveau, met name van de belangrijkste bestemmingslanden, is meestal nauw verbonden aan de netwerken van de georganiseerde criminaliteit. Op internationaal niveau wordt het kindersekstoerisme - marginale praktijken ten opzichte van de hoofdmoot van het toerisme - op verschillende wijzen bevorderd en georganiseerd (zie Bijlage 2).

4. Wat de bestrijding van dit verschijnsel betreft, moeten het toerisme, de beroepsbeoefenaars daarvan of de door deze plaag getroffen toeristische bestemmingen niet in diskrediet worden gebracht, maar moeten veeleer zodanige gedragsnormen worden opgesteld en toegepast dat een einde wordt gemaakt aan de met de ethiek van het toerisme in strijd zijnde praktijken.

De ontwikkeling van het kindersekstoerisme is immers in flagrante tegenspraak met de letter en de geest van de bepalingen van het *Handvest van het toerisme* en van de *Gedragscode voor de toerist* van de Wereldorganisatie voor Toerisme, die de algemene vergadering van deze organisatie tijdens haar zesde zitting (september 1985) heeft goedgekeurd.

Vandaar bovendien de verklaring van de Wereldorganisatie voor Toerisme over de *preventie van georganiseerd sekstoerisme*, die de algemene vergadering van deze organisatie tijdens haar elfde zitting (oktober 1995) heeft aangenomen, die met name "kindersekstoerisme aan de kaak stelt en veroordeelt, dat volgens haar een schending is van artikel 34 van het Verdrag inzake de rechten van het kind (Verenigde Naties, 1989), waarvoor strenge rechtsmaatregelen noodzakelijk zijn van de landen van herkomst van de toeristen en de toeristische bestemmingslanden".

5. De Commissie is zich volledig bewust van enerzijds de omvang en de ernst van het probleem en anderzijds van het probleem dat de Europese publieke opinie in het

² Helena Karlén en Christina Hagner, *Seksueel misbruik van kinderen voor commerciële doeleinden in sommige landen van Oost-Europa*, ECPAT, 1996.

algemeen en de toeristen en de toeristenindustrie in het bijzonder zich steeds meer bewust zijn van deze plaag.

Aangezien de Commissie voorts van mening is dat het haar taak is ervoor te zorgen dat deze kwetsbaarheid, waarvan misbruik wordt gemaakt en die de kinderen tot een gemakkelijke prooi maakt, juist de reden is waarom zij recht hebben op speciale aandacht en bescherming, heeft zij het initiatief genomen de onderhavige mededeling op te stellen die specifiek gewijd is aan de bestrijding van kindersekstoerisme.

In dit verband zij eraan herinnerd dat in het door de Commissie in april 1996 goedgekeurde voorstel voor een besluit van de Raad betreffende een eerste meerjarenprogramma ter ondersteuning van het Europese toerisme "PHILOXENIA"³ reeds nadrukkelijk werd verwezen naar de problematiek van het kindersekstoerisme.

In de onderhavige mededeling zijn de resultaten van het congres van Stockholm van augustus 1996 tegen seksueel misbruik van kinderen voor commerciële doeleinden opgenomen en met name de verschillende verwijzingen in het *Actieplan* van Stockholm naar sekstoerisme of de toeristenindustrie. Hierin worden in het algemene kader van de bijdrage van de Europese Unie aan de versterking van de bestrijding van seksueel misbruik en seksuele exploitatie van kinderen specifieke en concrete antwoorden verstrekt voor de bestrijding van kindersekstoerisme.

In de nota *De bijdrage van de Europese Unie aan de versterking van de bestrijding van seksueel misbruik en seksuele exploitatie van kinderen*, die namens de Commissie op de informele bijeenkomst van de ministers van Justitie en de ministers van Binnenlandse Zaken op 26 en 27 september 1996 is voorgelegd, wordt een algemeen overzicht gegeven, waaruit duidelijk de wil van de Commissie blijkt zorg te dragen voor een grotere samenhang van haar acties met betrekking tot de problematiek van de kinderscherming.

Hierin wordt uitvoerig informatie verstrekt over de maatregelen van de Commissie terzake, waarbij het zowel gaat om de verschillende acties die reeds zijn gevoerd als om de acties die momenteel worden gevoerd of in de toekomst zullen worden gevoerd. Sommige van deze acties hebben reeds effect gesorteerd, zoals blijkt uit de goedkeuring door de Commissie in oktober 1996 van zowel de mededeling over de *illegale en schadelijke inhoud op het Internet*⁴ als van het groenboek over de *bescherming van minderjarigen en de menselijke waardigheid in de context van de audiovisuele en informatiediensten*⁵.

Deze twee specifieke bijdragen, die moeten worden gezien in het door de Commissie vastgestelde algemene perspectief, zijn ook van belang met betrekking tot andere gebieden. Zo is bij voorbeeld het verband van de bestrijding van kindersekstoerisme en al deze nieuwe mogelijkheden die de technologische vooruitgang biedt bijzonder duidelijk, met name wat betreft de uitwisseling van informatie tussen sekstoeristen, alsmede de bevordering en de organisatie van sekstoerisme.

De inhoud van de mededeling over *vrouwenhandel voor seksuele exploitatie* die in november 1996⁶ is goedgekeurd, is eveneens bijzonder relevant voor de bestrijding van de seksuele exploitatie van kinderen.

De Commissie is van mening dat het kind weliswaar in het middelpunt van onze zorgen staat en blijft staan, maar dat het probleem van het kindersekstoerisme slechts kan worden opgelost via afschrikking en bestraffing van de personen die kinderen seksueel misbruiken.

³ COM (96) 168 def. van 30.04.1996.

⁴ COM(96)487 def. van 16.10.1996.

⁵ COM(96)483 def. van 16.10.1996.

⁶ COM(96)567 def., du 20.11.1996.

Laatstgenoemden moeten met name worden aangepakt, omdat de vermindering van de vraag naar kinderen een vaak verwaarloosd aspect van de kinderbescherming is: de inspanningen zijn in het algemeen ongelijk verdeeld, waarbij zij zich veeleer concentreren op de misbruikte dan op misbruiker, waarbij gezocht wordt naar oplossingen om het aanbod aan de bron droog te leggen zonder begeleidende maatregelen om de vraag naar kinderen te beperken.

De Commissie is zich ervan bewust dat de toeristenindustrie weliswaar kan bijdragen tot de bestrijding van het kindersekstoerisme, maar dat haar actiemiddelen evenwel beperkt blijven. Wil deze bestrijding doeltreffend zijn, is een algemene aanpak noodzakelijk, waarin zowel de grotere acties van de landen en van de bevoegde internationale organisaties worden opgenomen als de talrijke initiatieven van de burgermaatschappij en de niet-gouvernementele organisaties, die een belangrijke ervaring op dit gebied hebben.

Een communautair optreden terzake is in meer dan één opzicht gerechtvaardigd. In de eerste plaats gezien het grensoverschrijdend karakter van het verschijnsel en de gevolgen daarvan, waardoor de draagwijdte van gerichte acties of geïsoleerde campagnes aanzienlijk beperkt wordt. Voorts gezien het gevaar van een versnippering van de inspanningen, wanneer met name niet voldoende wordt aangedrongen op een versterkte coördinatie van de verschillende maatregelen. Ten slotte gezien het feit dat de Gemeenschap krachtadiger financiële en politieke maatregelen kan nemen, zowel binnen Europa als in haar betrekkingen met de derde landen.

Alle onderstaande actievoorstellen moeten worden gezien als een referentiekader voor de bestrijding van kindersekstoerisme, op middellange en lange termijn, waarbij de organisatie daarvan wordt toegespitst op een beperkt aantal gerichte doelstellingen, ten einde

- de personen die kinderen seksueel misbruiken hiervan af te schrikken en hiervoor te bestraffen;
- gelijktijdig invloed uit te oefenen op de vraag en het aanbod van kindersekstoerisme;
- de Lid-Staten aan te zetten deze plaag gezamenlijk te bestrijden.

Afschrikking en bestraffing van seksueel misbruik van kinderen

De Commissie is het eens met het gezichtspunt: *“Men moet duidelijk vaststellen dat seksueel misbruik van kinderen voor commerciële doeleinden onwettelijk en immoreel is. Bovendien moet het absoluut buiten kijf staan dat de kinderen onder dit concrete aspect nooit de daders, maar altijd de slachtoffers van het misdrijf zijn.”*⁷

Het is immers voor degene die bepaalde handelingen verricht van belang te weten of hij kan worden vervolgd of dat hij daarentegen kan profiteren van een juridische “leemte”. Derhalve moet grotere aandacht worden besteed aan de teksten die de bestrijding van kindersekstoerisme vergemakkelijken, alsmede aan de toepassing daarvan.

⁷ Hoofdtoespraak van Ofelia Calcetas-Santos, speciaal rapporteur van de Verenigde Naties, over de kinderhandel, de kinderprostitutie en de kinderpornografie (World Congress against the commercial exploitation of children, Stockholm, augustus 1996).

Temeer daar onder de druk van met name humanitaire organisaties en de publieke opinie wetten worden uitgevaardigd⁸, krachtens welke bij voorbeeld personen die kinderen seksueel misbruiken voor in het buitenland begane overtredingen of misdaden kunnen worden gestraft. Verschillende Lid-Staten zijn in deze richting gegaan⁹ - of gaan in deze richting¹⁰. De Commissie staat gunstig tegenover de door deze Lid-Staten genomen maatregelen ter bestrijding van het kindersekstoerisme¹¹.

Uiteraard is het de taak van de Lid-Staten enerzijds vast te stellen - indien zij dit al niet hebben gedaan - of zij het wenselijk achten al dan niet op nationaal niveau dergelijke bepalingen in te voeren en anderzijds toe te zien op de toepassing daarvan. In dat geval schijnt het ondanks alles wenselijk de aandacht van deze Lid-Staten op twee sleutelementen van de bestrijding van het kindersekstoerisme te vestigen, te weten de mogelijkheid de nationale rechtbanken een extraterritoriale bevoegdheid te geven voor tegen kinderen in het buitenland gepleegde delicten en misdrijven, zelfs wanneer het vermeende delict of misdrijf niet als zodanig in de jurisdictie is voorzien waarin dit is gepleegd.

Wat de Commissie betreft, zal haar actie er met name op gericht zijn zorg te dragen voor een doeltreffende afschrikking van de personen die kinderen seksueel misbruiken, alsmede een passende bestraffing van de daden die hun ten laste worden gelegd.

i) In de eerste plaats moet zorg gedragen worden voor een regelmatige evaluatie van de terzake geboekte vooruitgang, waarbij het met name gaat om de tenuitvoerlegging van hervormingen van de rechtspraak en de daarmee gepaard gaande praktijken.

Binnen de grenzen van haar bevoegdheden en overeenkomstig de wens van het Parlement is de Commissie reeds begonnen met een diepgaande bestudering van deze kwestie. Derhalve zijn bij voorbeeld de vertegenwoordigers van de Lid-Staten, bijeen in het kader van het raadgevend comité op het gebied van het toerisme, verzocht vanaf 1995 een gedetailleerd overzicht te geven van de goedgekeurde of voorgenomen maatregelen ter bestrijding van het kindersekstoerisme.

Aan de hand van de reeds beschikbare informatie lijkt het absoluut noodzakelijk de justitiële samenwerking tussen de Lid-Staten te versterken. Dit is alleen al noodzakelijk gezien het feit dat de definities van delicten uiteenlopen wat bij voorbeeld de leeftijdsgrens betreft, waardoor iemand met betrekking tot de seksuele exploitatie nog als een kind wordt beschouwd of omdat sommige Lid-Staten geen rechtsvervolgning voorschrijven ten aanzien van onderdanen of ingezetenen die seksuele misdrijven met kinderen in het buitenland plegen. Meer in het algemeen toont de ervaring aan dat de behandeling van zaken met een internationale dimensie op talrijke bijzondere

⁸ Voor een algemeen overzicht zij verwezen naar het document *Het internationaal wettelijk kader, de op nationaal niveau bestaande wettelijke antwoorden en de toepassing daarvan*, door ECPAT voorgelegd voor het World Congress against the commercial exploitation of children (Stockholm, augustus 1996); zie eveneens: ECPAT, *Enforcing the Law against the Commercial Sexual Exploitation of Children*, Nitiporn Printing Co., Ltd., 1996.

⁹ Zweden, Duitsland (1993), Frankrijk (1994), België (1995).

¹⁰ Italië, Ierland, Verenigd Koninkrijk.

¹¹ Zie met name het antwoord van mevrouw Gradin op schriftelijke vraag E-1594/95, die de heer Alexandros Alavanos heeft gesteld over een *initiatief van de Commissie voor de uitroeiing van de kinderprostitutie*, PB nr. C 270 van 16.10.95, blz. 37.

moeilijkheden stuit. Hiervoor zijn concrete multidisciplinaire oplossingen noodzakelijk, die met name gestoeld zijn op een versterkte samenwerking van de bevoegde autoriteiten.

De Raad bestudeert momenteel een gemeenschappelijke actie ter uitbreiding van de bevoegdheden van de Eenheid verdovende middelen van Europol, door hierin de bestrijding van de mensenhandel in op te nemen. De Eenheid zal eveneens een lijst opstellen van de instanties in de Lid-Staten die gespecialiseerd zijn op het gebied van de bestrijding van de georganiseerde criminaliteit op internationaal niveau. Op deze lijst staan de namen van specialisten van de bestrijding van mensenhandel vermeld. Een meerjarig actieprogramma ter bestrijding van de mensenhandel en de seksuele exploitatie van kinderen wordt momenteel in de Raad bestudeerd. Het programma voorziet activiteiten op het gebied van onderzoek, opleiding en uitwisseling van personen die op dit vlak actief zijn.

Voorts is in september 1996 aan de Raad "justitie en binnenlandse zaken" een gemeenschappelijk actieplan voorgelegd ter versterking van de justitiële samenwerking tegen de mensenhandel en de seksuele exploitatie van kinderen. Dit plan, dat momenteel in de Raad wordt behandeld, voorziet nadrukkelijk een extraterritoriale bevoegdheid waardoor in de Lid-Staten van de Unie buiten de Unie gepleegde pedofiele handelingen kunnen worden vervolgd.

De Commissie juicht deze initiatieven toe, die zij beschouwt als een eerste stap op de weg naar een versterkte samenwerking op strafrechtelijk en politiegebied.

ii) Gelijktijdig kan dank zij de verzameling en de uitwisseling van andere gegevens dan rechtsgegevens de kennis worden verbeterd zowel om te strijden tegen de onzichtbaarheid van de seksuele exploitatie of het seksueel misbruik waarvan de kinderen slachtoffer zijn als om te voorkomen dat deze kinderen hierdoor kwetsbaar blijven.

Hoewel de meeste landen beschikken over goede statistieken en onderzoeksinstrumenten met betrekking tot de overige sociale kwesties, zijn weinig gegevens verzameld over de verschillende aspecten van het kindersekstoerisme.

In de eerste plaats zal dus een overzicht worden gegeven van de bestaande informatie over de kwesties van gemeenschappelijk belang en het grootste gewicht, te weten met name:

- de banden tussen toerisme en prostitutie in het algemeen, tussen toerisme en kinderprostitutie in het bijzonder;
- de identiteit, de motivatie en de gedragspatronen van sekstoeristen;
- de informatie over sekstoerisme in de reisgidsen en prospectussen, alsmede de door de industrie gebruikte audiovisuele middelen om deze informatie te verspreiden;
- de gevolgen van sekstoerisme op het gebied van de volksgezondheid.

In een later stadium kan dan worden overwogen of het wenselijk is aanvullende studies over deze zelfde kwesties te maken en te publiceren.

Het raadgevend comité op het gebied van toerisme¹², dat is samengesteld uit leden die door elke Lid-Staat worden aangewezen en tot taak heeft “*de uitwisseling van informatie, het overleg, alsmede in voorkomend geval de samenwerking op het gebied van het toerisme te vergemakkelijken*” is een passend kader om zich van bovengenoemde taken te kwijten.

iii) Ongeacht de gerichtheid van de acties kan door zowel de evaluatie van de geboekte vooruitgang bij de tenuitvoerlegging van de hervormingen van de rechtspraak en de daarmee gepaard gaande praktijken als door de verzameling en de uitwisseling van andere informatie dan juridische informatie het pad worden geëffend voor een gezamenlijke aanpak met betrekking tot acties op nationaal niveau en een initiatief op internationaal niveau.

Aldus kunnen de Lid-Staten in de eerste plaats gemakkelijker een beroep doen op de nationale diensten van toerisme om preventieve maatregelen te nemen tegen kindersekstoerisme, met name wat de voorlichting van reizigers betreft.

Zoals reeds herhaaldelijk opmerkt is reizen in een buitenlands land geen sinecure. Daarom moet iedere reiziger, wanneer hij naar een ander land dan het zijne gaat, zich bewust zijn van de verschillen die tussen het land in kwestie en zijn land van oorsprong kunnen bestaan (van economische, sociale, culturele, godsdienstige enz. aard). Juist daarom moet hij doordrongen zijn van de noodzaak niet alleen de waarden van het land van ontvangst, maar eveneens bepaalde fundamentele gedragsregels in acht te nemen.

De afschrikkingsmethode zal met name gericht moeten zijn op passende voorlichting van de reizigers in het kader van de reisformaliteiten, ongeacht of het hier gaat om controle door de politie, de douane of controle op de gezondheid. Ieder type controle is namelijk een gelegenheid om gericht informatie te verstrekken¹³, om de reiziger te waarschuwen voor kindersekstoerisme.

In de tweede plaats kan aldus de Europese Unie - zowel de Lid-Staten als de toeristenindustrie - gemakkelijker een gecoördineerd antwoord geven op het recente voorstel van de Wereldorganisatie voor toerisme met betrekking tot de oprichting van een “Task Force” tegen het sekstoerisme “samengesteld uit groepen van de toeristenindustrie [...], alsmede van UNICEF, ECPAT [...] en van verschillende lid-staten van de WOT, en die onder andere gegevens zal verzamelen over het sekstoerisme en over de maatregelen die dit hebben kunnen verhinderen, ten einde deze vervolgens aan de mensen die in de toeristenbranche werkzaam zijn van de gehele wereld te verspreiden”.

Het raadgevend comité op het gebied van het toerisme en de raadplegingsbijeenkomsten van de toeristenindustrie vormen een passend kader voor de verwezenlijking van de taken terzake.

¹² Besluit van de Raad van 22 december 1986 houdende instelling van een *overleg- en coördinatieprocedure op het gebied van het toerisme*, PB nr. L 384 van 31.12.86, blz. 52-53.

¹³ Met inbegrip van afschrikkende informatie over de risico's waaraan men is blootgesteld (met name rechtsvervolg en gezondheidsproblemen).

Inperking van de stromen sekstoeristen vanuit de Lid-Staten

De oorzaken van het verschijnsel kindersekstoerisme zijn even talrijk als complex en zijn nauw met elkaar verbonden. De armoede wordt vaak aangehaald als factor van de seksuele exploitatie van kinderen voor commerciële doeleinden. Het is weliswaar een fundamentele oorzaak van de exploitatie van kinderen, maar de resultaten daarvan hangen nauw samen met het aanbod en zijn geen voldoende verklaring voor het verschijnsel van de vraag op wereldniveau.

In dit verband en gezien het feit dat de toeristen die kinderen seksueel misbruiken voor het merendeel uit de industrielanden komen, dus voor een bepaald deel uit de Lid-Staten van de Europese Unie, acht de Commissie het absoluut noodzakelijk zodanige middelen te gebruiken dat de stromen sekstoeristen afkomstig uit deze landen kunnen worden ingeperkt.

Dit is ook het streven van het Europees Parlement, dat de instellingen van de Unie heeft verzocht deze praktijken van de Europese "consumenten" aan de kaak te stellen als duidelijke schendingen van de fundamentele rechten en de individuele vrijheden van de minderjarige slachtoffers en derhalve alle noodzakelijke maatregelen te nemen om de reclame die aanzet tot sekstoerisme vanuit de Lid-Staten van de Unie te verbieden¹⁴.

In verband hiermee zij er ook op gewezen dat het Europees Parlement de Commissie eveneens heeft verzocht een voorlichtingscampagne te starten over de gevolgen van sekstoerisme, alsmede verdere maatregelen te nemen om deze vorm van toerisme te verhinderen¹⁵.

i) Het blijkt immers dat de voorlichtings- en bewustmakingscampagnes tegen het kindersekstoerisme in dit verband een wezenlijke rol spelen.

De Commissie is de mening toegedaan door een sterkere coördinatie van deze campagnes op Europees niveau de weerslag en de bewustwording daarvan groter worden.

Ten einde de coördinatie-inspanningen op Europees niveau van deze campagnes doeltreffend te maken, moeten in de eerste plaats gemeenschappelijke algemene richtsnoeren worden vastgesteld, dientengevolge operationele strategieën worden uitgewerkt en ten uitvoer gelegd en moeten de resultaten van de gevoerde acties worden geëvalueerd.

Gezien het gemak waarmee een toerist zich een kind voor seksuele doeleinden "kan bezorgen" is op zich al een zo sterke aansporing dat sommige gemakkelijk bezwijken voor de verleiding van een dergelijke ervaring en derhalve moeten de voorlichtings- en

¹⁴ Resolutie over *de schendingen van de fundamentele rechten van de mens tegenover vrouwen* van 6 mei 1994, PB nr. C 205 van 25.7.94, blz. 489-492. Zie eveneens de resolutie over *de mensenhandel* van 18 januari 1996, PB nr. C 32 van 5.2.96, blz. 88-93 waarin wordt aangedrongen op "invoering van regels van extraterritoriale bevoegdheid om personen die zich buiten het grondgebied van de Unie schuldig hebben gemaakt aan seksuele uitbuiting van kinderen en jongeren te kunnen vervolgen en bestraffen".

¹⁵ Resoluties over *het toerisme op weg naar 2000* van 18 januari 1994, PB nr. C 44 van 14.2.94, blz. 61-65 en over het *verslag van de Commissie betreffende de communautaire acties op het gebied van het toerisme* van 15 december 1994, PB nr. C 18 van 23.1.95, blz. 159-165.

bewustmakingscampagnes niet alleen gericht zijn op de toeristen, maar ook meer in het algemeen op de Europese publieke opinie.

Door een eventuele financiële bijdrage van de Gemeenschap uit dien hoofde, binnen de perken van de beschikbare middelen, zou de Gemeenschap niet alleen de stuwende kracht bij de coördinatie worden, maar zou eveneens zoals absoluut noodzakelijk is verdere financiële steun ter beschikking komen.

Wil deze communautaire steun doeltreffend zijn, moeten zowel de mensen die in de toeristenbranche werken, alsook de op dit gebied actieve niet-gouvernementele organisaties gelijktijdig worden betrokken bij de vaststelling, de lancering, de tenuitvoerlegging en de follow-up van de voorlichtings- en bewustmakingscampagnes.

Deze gezamenlijke inspanningen zijn waardevol gebleken bij de bestrijding van kindersekstoerisme en deze aanpak in de vorm van een partnerschap is in overeenstemming met de richtsnoeren, die de Commissie heeft vastgesteld in haar voorstel voor een besluit van de Raad inzake een eerste meerjarenprogramma ten behoeve van het Europees toerisme PHILOXENIA. De bestrijding van kindersekstoerisme wordt immers in dit voorstel in een bijzonder kader geplaatst, namelijk die van een grotere samenwerking met de Lid-Staten, de industrie en de betrokken andere partijen.

In dit verband is het bemoedigend dat momenteel verschillende branches van de toeristenindustrie zich daadwerkelijk gezamenlijk verantwoordelijk voelen zodat hun steun bij de bestrijding van dit verschijnsel groter wordt.

Deze campagnes zouden bovendien de gelegenheid zijn voor de media strategieën uit te stippelen ter versterking van hun rol *“die bestaat uit het leveren van uitstekende, zo nauwkeurig mogelijke informatie, met inachtneming van zo hoog mogelijke deontologische normen over alle aspecten van de seksuele uitbuiting van kinderen voor commerciële doeleinden”*¹⁶.

Afgezien van een eventuele financiële steun van de Gemeenschap voor de Europese coördinatie van voorlichtings- en bewustmakingscampagnes over kindersekstoerisme, is de Commissie voornemens met betrekking tot deze kwestie gebruik te maken van de verschillende verspreidingsnetwerken van communautaire informatie.

ii) De Commissie is eveneens van mening dat initiatieven gericht moeten zijn tot de personen die in het toerisme werkzaam zijn, ten einde hen met name in het kader van de opleidingsprogramma's en -acties richtlijnen inzake de bestrijding van kinderseks-toerisme te verstrekken.

Men wil ernaar streven dat de personen die in het toerisme werkzaam zijn of zullen werken zo spoedig mogelijk over oriëntatiepunten terzake beschikken.

¹⁶ Zie het document *Kinderen in het centrum van de actualiteit - seksuele uitbuiting voor lucratieve doeleinden: media, deontologie en reportages* dat de Internationale federatie van journalisten heeft voorgelegd voor het World Congress against the commercial exploitation of children (Stockholm, augustus 1996), blz. 32.

De opleidingsmodules, die zouden kunnen worden uitgewerkt¹⁷ zouden zowel informatie over de doelstellingen en de mechanismen van de bestrijding van kindersekstoerisme als een meer algemene studie over de problematiek van het sekstoerisme moeten bevatten, met als einddoel hierin de ethische dimensie van een verantwoord toerisme op te nemen, waarin de waardigheid en de fysieke en morele integriteit van het kind in de opleidingsacties en -programma's in acht worden genomen.

In dit verband en aangezien het hier meer in het bijzonder om studenten gaat die een initiële beroepsopleiding op het gebied van toerisme volgen, zou eveneens de mogelijkheid kunnen worden bestudeerd in samenwerking met de beroepsverenigingen van toerisme de organisatie van wedstrijden¹⁸ te steunen, zodat zij meer gemotiveerd raken, beter de kern van de boodschap in zich opnemen en zich derhalve hierbij meer betrokken voelen.

iii) Tenslotte wil de Commissie strengere gedragscodes en zelfregulerende mechanismen van de toeristenindustrie ter bestrijding van kindersekstoerisme uitwerken.

Als een logische verlenging en de concrete omzetting op communautair niveau van de op internationaal niveau door de verschillende beroepsverenigingen van toerisme¹⁹ aangenomen beginselverklaringen wordt getracht strengere gedragscodes en zelfregulerende mechanismen van de toeristenindustrie ter bestrijding van kindersekstoerisme uit te werken.

Op alle personen die werkzaam zijn in de toeristische sector en contact hebben met de toerist om zijn reis voor te bereiden en te verwezenlijken wordt een beroep gedaan. Zij moeten ofwel hun wijze van voorlichting en hun handelspraktijken met betrekking tot de bezochte landen herzien of de problematiek van het kindersekstoerisme beter bekend maken.

De Commissie wenst dat de verschillende branches van de toeristenindustrie op vrijwillige basis een minimum aan verplichtingen op zich nemen. Zij worden verzocht:

- iedere expliciete of impliciete aanmoediging - mondeling, schriftelijk of via beeldmateriaal - tot sekstoerisme te verbieden;
- in het kader van hun respectieve activiteiten objectieve voorlichting van de cliënten over sekstoerisme op te nemen;

¹⁷ Uit hoofde van programma's zoals *Leonardo* en *Socrates*.

¹⁸ Naar het voorbeeld van b.v. de wedstrijd "*Nee tegen de uitbuiting van kinderen in het sekstoerisme*", dat de ECPAT-Frankrijk heeft georganiseerd. Deze wedstrijd is gebaseerd op de volgende verklaring: *De studenten van de toerismescholen zullen de beroepsbeoefenaars van de toekomst zijn. Zij kunnen reeds nu handelend optreden door de wereld duidelijk te maken dat "seks" niet meer past bij "toerisme"*.

¹⁹ Aldus hebben bij voorbeeld de Wereldfederatie van reisbureau-organisaties (Fédération Universelle des Associations d'Agences de Voyages - FUAHV) en de Internationale Hotelassociatie (Association Internationale de l'Hôtellerie - AIH) respectievelijk in november 1993 en januari 1995 resoluties aangenomen ter ondersteuning van de campagne ECPAT ter bestrijding van kinderprostitutie. De FUAHV heeft eveneens het Handvest *Het reisbureau en kind* waarin de leden en aangeslotenen van deze organisatie "*ondertekenaars van dit handvest de verplichting aangaan de kinderprostitutie in verband met het zogenaamde "sekstoerisme" te bestrijden en de kinderen die slachtoffer van dergelijke toeristen zijn te beschermen*". De Internationale Luchtvervoersvereniging (International Air Transport Association - IATA) heeft eveneens in november 1996 een resolutie terzake goedgekeurd.

- in het kader van hun handelsbetrekkingen alle passende maatregelen te nemen opdat de mensen die in de toeristenbranche werken daadwerkelijk kindersekstoerisme verbieden²⁰;
- zowel werknemers als werkgevers in te lichten over de verplichting en de praktische modaliteiten om de bevoegde overheid te informeren over gevallen van kindersekstoerisme.

De Commissie zou eveneens in samenwerking met de Lid-Staten een evaluatie kunnen geven van de toepassing van deze gedragscodes, die het zwakke punt van dergelijke mechanismen zijn.

Het raadgevend comité op het gebied van toerisme en de raadplegingsbijeenkomsten van de toeristenindustrie bieden een passende gelegenheid om de stromen sekstoeristen vanuit de Lid-Staten in te perken.

Bijdragen aan de bestrijding van het sekstoerisme in derde landen

In het kader van haar activiteiten wordt door de Europese Unie bijzonder belang gehecht aan de naleving van de democratische beginselen en de rechten van de mens, zoals is bepaald in artikel F van het Verdrag betreffende de Europese Unie.

In het algemeen heeft de Raad reeds vele malen verklaard dat hij er zeer grote waarde aan hecht dat de rechten van de mens en, a fortiori, die van het kind zowel binnen als buiten de Unie worden geëerbiedigd²¹. De Europese Unie streeft er in dit verband ook verder naar dat het Verdrag inzake de rechten van het kind en het actieplan ter voorkoming van kinderhandel, kinderprostitutie en kinderpornografie door alle regeringen worden toegepast. Zij is tevens actief in de werkgroep van de commissie van de rechten van de mens van de Verenigde Naties die momenteel werkt aan een ontwerp voor een aanvullend protocol over dit onderwerp bij het Verdrag inzake de rechten van het kind²².

Bovendien openen zowel de mededeling van de Commissie over *de bepalingen inzake de eerbiediging van de democratische beginselen en de rechten van de mens in de overeenkomsten tussen de Gemeenschap en derde landen* als die over *de Europese Unie en de externe aspecten van het mensenrechtenbeleid: van Rome tot Maastricht en daarna* nieuwe wegen om in de betrekkingen met derde landen systematischer rekening te houden met aspecten die verband houden met het kindersekstoerisme²³.

²⁰ Als voorbeeld van de interne controlemaatregelen zij gewezen op de overeenkomsten die zijn gesloten tussen de Duitse reisorganisatoren en de vereniging Terre des Hommes, waarin zelfs clausules zijn opgenomen om met de hotels gesloten contracten op te zeggen, wanneer blijkt dat deze zijn verwickeld in gevallen van kinderprostitutie.

²¹ Zie met name het antwoord van de Raad op schriftelijke vraag E-3528/95 van Roberto Mezzaroma over de *bescherming van kinderen in Zuid-Amerika en Zuidoost-Azië tegen seksueel misbruik*, PB nr. C 183 van 24.6.96, blz. 4.

²² Antwoord van de Raad op schriftelijke vraag E-8/95 van Clive Needle over *kinderprostitutie*, PB nr. C 139 van 5.6.95, blz. 47-48.

²³ Zie Europese Commissie, *De Europese Unie en de mensenrechten in de wereld*, Bulletin van de Europese Unie, supplement 3/95.

In verscheidene landen waar het probleem van de economische exploitatie van jongeren, die in de steden aan hun lot worden overgelaten en/of tot prostitutie worden gedwongen, bijzonder schrijnend is, steunt de Commissie reeds nationale inspanningen om via specifieke projecten hulp, bescherming, sociaal welzijn, sociale revalidatie en een betere opleiding te bieden.

Niettemin zijn verdere inspanningen nodig om de slachtoffers van het sekstoerisme in derde landen beter te beschermen. Dat kan door preventieve acties op gezins- en gemeenschapsniveau, door bestraffing van het misbruik op plaatselijk niveau of door de behandeling en sociale revalidatie van seksueel misbruikte kinderen.

i) Gezien het voorgaande zal de nadruk worden gelegd op een rationalisering van de te nemen maatregelen en op een coördinatie van de communautaire middelen die beschikbaar zijn voor de bescherming van kinderen die het slachtoffer zijn van het sekstoerisme.

Verscheidene financiële instrumenten zijn beschikbaar voor maatregelen die tot doel hebben om het beleid van de Europese Unie op het gebied van de samenwerking met derde landen te steunen op de eerbiediging van de democratische beginselen en de rechten van de mens (zie bijlage 3).

Sommige van deze instrumenten kunnen reeds worden aangewend voor maatregelen ter bevordering en ter bescherming van de rechten van het kind. De Commissie overweegt dan ook om van deze mogelijkheden gebruik te maken om maatregelen te steunen die meer in het bijzonder op jonge slachtoffers van het sekstoerisme zijn gericht.

In dit verband lijkt het bijzonder zinvol om een politieke dialoog aan te gaan met de ontwikkelingslanden die het meest bij dit probleem zijn betrokken. Wat in het bijzonder de ACS-landen aangaat, zou een dergelijke politieke dialoog hen kunnen aanmoedigen om voor de bestrijding van het kinderseksstoerisme gebruik te maken van de bestaande middelen van het EOF.

In alle gevallen bestaat echter eerst behoefte aan een grondigere analyse van de aard en omvang van het kinderseksstoerisme in derde landen en van het scala van maatregelen dat door deze landen wordt genomen om dit fenomeen te bestrijden. Hierdoor kan dan een overzicht worden verkregen van de steuntypen en -voorwaarden buiten de Unie.

Deze analyse in samenwerking met de betrokken derde landen is vooral ook noodzakelijk, omdat de programma's voor slachtofferhulp vaak duur en moeilijk uitvoerbaar zijn en niet altijd het gewenste resultaat hebben. Dat is met name het geval bij de sociale revalidatie, daar de kinderen vaak ernstig getraumatiseerd zijn en grote problemen hebben met de reïntegratie in de gemeenschappen die bereid zijn hen op te nemen en daar zij - vaak blijvend - aan grote gezondheidsrisico's zijn blootgesteld en in een afhankelijkheidspositie verkeren.

Wat de sociale revalidatie van seksueel misbruikte kinderen betreft, moet erop worden toegezien dat enerzijds de doelgroep van deze programma's betrokken wordt bij de uitwerking, het beheer en de evaluatie ervan en anderzijds dat wordt samengewerkt met de betrokken families en gemeenschappen; deze moeten erop attent worden gemaakt dat de seksuele exploitatie van kinderen bijzonder verwoestende gevolgen kan hebben. Bovendien zal bijzondere aandacht worden besteed aan de ervaringen van de niet-

gouvernementele organisaties die zich bezighouden met de bescherming van kinderen die het slachtoffer zijn van het sekstoerisme in derde landen²⁴.

Voorts is de Commissie van mening dat het kindersekstoerisme de belangrijke bijdrage van het toerisme aan de economische en sociale ontwikkeling van de betrokken landen niet op losse schroeven mag zetten. Te meer daar steeds meer toeristische bestemmingen, die bijzonder te lijden hebben onder dit kwalijke fenomeen en die zich bewust zijn van de perverse invloed die van de combinatie toerisme en seksuele exploitatie van kinderen voor commerciële doeleinden kan uitgaan en vooral ook van de hoge prijs die op lange termijn voor het sekstoerisme moet worden betaald, thans actieplannen ontwikkelen.

Gezien het toenemend belang van toeristische projecten in de ontwikkelingslanden meent de Commissie in dit verband dat maatregelen die de toeristische ontwikkeling van de betrokken bestemmingen tot doel hebben, erop gericht moeten zijn een waar alternatief te bieden, d.w.z. dat zij een evenwichtige en duurzame ontwikkeling tot stand moeten brengen die in hoge mate gebaseerd is op een verbetering van de kwaliteit van het aanbod aan toeristische diensten in deze landen, eventueel in combinatie met een diversifiëring van het dienstenaanbod. De overdracht van kennis en de uitwisseling van goede praktijken zouden in dit verband een zinvolle bijdrage kunnen leveren.

Bij haar gebruik van de financiële middelen die voor de bestrijding van het kindersekstoerisme beschikbaar zijn, zal de Commissie tevens streven naar een integraal antwoord op het meer algemene probleem van de seksuele exploitatie van kinderen voor commerciële doeleinden in de betrokken landen en ook naar een verdergaande coördinatie tussen de Europese Unie en de derde landen op het gebied van de ontwikkelingssamenwerking in het algemeen.

ii) Voorts is de eerbiediging van de democratische beginselen en de rechten van de mens een essentieel onderdeel van de overeenkomsten tussen de Gemeenschap en de derde landen.

In mei 1995 werd door de Raad Algemene Zaken een uniforme clause aangenomen waarin is bepaald dat de Unie haar overeenkomsten met derde landen kan opzeggen als mocht blijken dat deze landen de mensenrechten niet eerbiedigen. In dit verband heeft de Commissie gepreciseerd dat alleen een beroep mag worden gedaan op deze "essentieel onderdeel"-clause als de mensenrechten door de betrokken regeringen in zeer ernstige mate worden geschonden.

Er zij meer in het bijzonder op gewezen dat de versteviging van de democratie en de rechtsstaat en de eerbiediging van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden een wezenlijk bestanddeel vormen van het beleid op het gebied van de ontwikkelingssamenwerking. In de Overeenkomst van Lomé wordt overigens voorzien in een overlegprocedure waarbij ook de mensenrechten ter sprake kunnen komen. Een goede coördinatie tussen de communautaire initiatieven en de maatregelen van de Lid-Staten op zowel politiek als operationeel niveau blijkt dus noodzakelijk.

²⁴ Voor een overzicht van belangrijke ervaringen op dit gebied, zie NGO Group for the Convention on the Rights of the Child, *A Right to Happiness - Approaches to the Prevention & Psycho-social Recovery of Child Victims of Commercial Sexual Exploitation*, 1996.

Het seksueel misbruik van kinderen voor commerciële doeleinden wordt in eerst instantie echter niet door regeringen gepleegd, maar door afzonderlijke personen en verschillende groepen in alle lagen van de maatschappij. Dat neemt niet weg dat er grote verschillen zijn tussen de mate waarin de ontvangende landen bij de organisatie van het sekstoerisme zijn betrokken. Een groot aantal van deze landen staan zodanig onder economische en politieke druk dat zij ertoe aangezet worden het toerisme als bron van inkomsten in buitenlandse valuta te stimuleren. In sommige gevallen leidt dit beleid er zelfs toe dat min of meer officieel is erkend dat "toerisme" praktisch gelijk is aan "sekstoerisme", waarbij kindersekstoerisme wordt beschouwd als een secundair effect van de toeristische ontwikkeling – triest, maar onvermijdelijk.

De Commissie deelt dit standpunt niet en sluit de mogelijkheid dan ook niet uit om bij onderhandelingen over de buitenlandse betrekkingen de nodige druk uit te oefenen op landen die zich te coulant opstellen tegenover de seksuele exploitatie van kinderen in het kader van het sekstoerisme.

De Lid-Staten van de Unie aansporen om één front te maken tegen het kindersekstoerisme

De Lid-Staten van de Europese Unie zijn om verscheidene redenen betrokken bij de tragische toename van de kinderprostitutie:

- ten eerste omdat de toeristen die zich schuldig maken aan seksueel misbruik van kinderen overwegend afkomstig zijn uit de geïndustrialiseerde landen, dus voor een deel ook uit Europa;
- ten tweede omdat kinderprostitutie ook in Europa voorkomt; en hoewel het op het ogenblik nog niet zo is, dat kinderprostitutie het gevolg is van sekstoerisme, is er geen garantie dat dat morgen niet zo is;
- ten derde omdat de Lid-Staten het Verdrag inzake de rechten van het kind hebben geratificeerd en zich er overeenkomstig artikel 34 van dit Verdrag toe verbonden hebben *"het kind te beschermen tegen alle vormen van seksuele exploitatie en seksueel misbruik"*.

Hieruit kan dus de conclusie worden getrokken dat de Lid-Staten de plicht hebben om iets tegen het kindersekstoerisme te ondernemen en dat het niet voldoende is hun afkeuring hierover uit te spreken.

De Commissie is zich van deze situatie bewust, waarvan de ernst inmiddels algemeen bekend is, alsmede van de steeds sterker wordende wil van verscheidene Lid-Staten om iets hiertegen te ondernemen. Zij kan alle Lid-Staten dus alleen maar aansporen om op deze weg voort te gaan.

In dit verband acht de Commissie het uiterst wenselijk dat de Raad met het oog op met name de resoluties van het Europees Parlement en de onderhavige mededeling over de bestrijding van het kindersekstoerisme een standpunt over dit onderwerp inneemt. Zij verzoekt de Lid-Staten duidelijk en onomwonden hun wil kenbaar te maken en hun best te doen om dit kwalijke fenomeen te bestrijden.

*
* *

De Commissie is voornemens om binnen twee jaar gerekend vanaf de goedkeuring van deze mededeling een verslag voor te leggen aan het Europees Parlement, de Raad, het Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's over de tenuitvoerlegging van de voorgestelde maatregelen en de vorderingen die bij de bestrijding van het kindersekstoerisme zijn gemaakt.

Bijlage 1

Als een toerist ver van huis is, bevindt hij zich in een anonieme omgeving waardoor de gebruikelijke sociale druk, die van invloed is op zijn gedrag in zijn land van herkomst, wegvalt. Een man die er thuis niet aan zou denken om een bordeel te bezoeken, doet dat in het buitenland, waar de kans om herkend te worden zeer gering is, misschien wel. Dit verschijnsel is in talloze landen waargenomen.

Op "exotische" toeristische bestemmingen begrijpt de bezoeker gewoonlijk noch de taal noch de culturele finesses van het land. Deze situatie leidt hem ertoe van bepaalde veronderstellingen uit te gaan die waarschijnlijk onjuist zijn, maar die hem in staat stellen zijn nieuwe gedrag achteraf goed te praten. Het komt bij voorbeeld zeer vaak voor dat toeristen die zich schuldig maken aan seksueel misbruik van kinderen hun gedrag goedpraten door te beweren dat seksuele contacten met kinderen "in die cultuur meer geaccepteerd zijn en dat de mensen van het land op seksueel gebied niet dezelfde complexen als wij hebben".

Toerisme leidt niet alleen tot gewijzigd gedrag, maar kan ook vooroordelen versterken. Reizigers die er – expliciet of onbewust – vast van overtuigd zijn dat andere volkeren minder waard zijn dan het volk waartoe zij zelf behoren, zullen in het buitenland van nog meer racisme blijk geven. Met andere woorden, zij zien slechts wat zij willen zien. Dit soort mensen hebben er doorgaans geen enkele moeite mee anderen te misbruiken, als deze anderen volgens hen minderwaardig zijn.

Ook het gevoel van economische superioriteit kan reizigers ertoe aanzetten om de plaatselijke bevolking seksueel te exploiteren of te misbruiken. Ook al staan zij in hun eigen land niet hoog op de sociale ladder, moderne toeristen uit de geïndustrialiseerde landen kunnen zich in een arm land rijk wanen door de loonverschillen tussen de twee landen.

In sommige gevallen ontvluchten toeristen seksuele betrekkingen in hun eigen land om elders nieuwe seksuele ervaringen op te doen. Dit verschijnsel werd dikwijls waargenomen bij mannen uit geïndustrialiseerde westerse maatschappijen. Sommige mannen uit westerse landen kunnen het niet aan, dat de traditionele voorrechten die hen in een patriarchale maatschappij waren voorbehouden stukje bij beetje verdwijnen.

Eén van de belangrijkste oorzaken van seksuele exploitatie van kinderen in het kader van het toerisme is evenwel het enorme aanbod aan kinderen. Het gemak waarmee een toerist de hand kan leggen op een kind voor seksuele handelingen is op zich een zo grote verleiding dat sommigen geen weerstand aan deze nieuwe ervaringsmogelijkheid kunnen bieden.

Bron: *Tourism and Children in Prostitution*, document van ECPAT (End Child Prostitution in Asian Tourism) voor het World Congress against the commercial exploitation of children (Stockholm, augustus 1996).

Bijlage 2

Er zijn mannen of groepen mannen die het seksueel misbruik van personen in derdewereldlanden als een onschuldig tijdverdrijf beschouwen en die gaarne en zonder winstoogmerk informatie doorspelen aan personen die hun seksuele voorkeur delen. Het kan hierbij gaan om het uitwisselen van informatie door sekstoeristen die in hetzelfde hotel verblijven of die na thuiskomst in dezelfde bar of hetzelfde café komen. Uitwisseling van informatie is ook mogelijk via het Internet dat door sommige mannen wordt gebruikt om pornografische beschrijvingen van hun seksuele avonturen te verspreiden, inclusief nuttige informatie over prostitutieadressen op de verschillende toeristische bestemmingen en soms beschrijvingen van de betrokken kinderen en/of informatie over de wijze waarop een kinderprostituée kan worden gevonden.

Er zijn mensen en bedrijven die toeristische gidsen uitgeven waarin het sekstoerisme, zij het impliciet, wordt aangemoedigd. Sommige van deze gidsen zijn uitsluitend gericht op de sekstoerismemarkt en bevatten ook een massa informatie voor hen die erop uit zijn kinderen te misbruiken.

Hoewel slechts heel weinig touroperators expliciet "kinderseksreizen" aanbieden, zijn er in Europa, Australië, Noord-Amerika en Japan een aantal kleine onderneminkjes die het sekstoerisme in de hand werken door aan te geven in welke vakantieoordens veel prostitués voorhanden zijn, door met hotels ter plaatse overeen te komen dat niet extra hoeft te worden betaald als de gast een nacht "gezelschap" heeft, door de klanten een vrouwelijke "gids" voor dag en nacht aan te bieden of door de diensten van "plaatselijke vertegenwoordigers" aan te bieden die goed de weg weten in het milieu.

Bron: *Tourism and Children in Prostitution*, document van ECPAT (End Child Prostitution in Asian Tourism) voor het World Congress against the commercial exploitation of children (Stockholm, augustus 1996).

Bijlage 3

Indicatieve lijst van financiële instrumenten die beschikbaar zijn voor maatregelen om het beleid van de Europese Unie op het gebied van de samenwerking met derde landen te steunen op de eerbiediging van de democratische beginselen en de rechten van de mens:

- begrotingspost B7-6000: deelneming van de Europese Unie aan maatregelen van niet-gouvernementele organisaties ten behoeve van ontwikkelingslanden
- begrotingspost B7-7000: programma voor de democratie in de landen van Midden- en Oost-Europa
- begrotingspost B7-7001: maatregelen van de Gemeenschap voor steun aan de democratie en ter ondersteuning van het vredesproces in de uit het voormalige Joegoslavië voortgekomen Republieken
- begrotingspost B7-701: steunverlening aan de democratie in de onafhankelijke Staten van de voormalige Sowjetunie
- begrotingspost B7-702: mensenrechten en democratie in de ontwikkelingslanden
- begrotingspost B7-703: democratiseringsproces in Latijns-Amerika
- begrotingspost B7-704: subsidies voor bepaalde activiteiten van organisaties met als doelstelling de bescherming van de mensenrechten
- begrotingspost B7-705: Meda-programma voor de democratie
- begrotingspost B7-707: steun voor revalidatiecentra voor slachtoffers van martelingen en voor organisaties die concrete hulp verlenen aan slachtoffers van schendingen van de mensenrechten
- middelen van het Europees Ontwikkelingsfonds (alleen op specifiek verzoek en met instemming van de ACS-partner)
- financiering uit de middelen voor financiële en technische bijstand aan de landen van Azië en Latijns-Amerika en voor de economische samenwerking met deze landen
- compenserende middelen die door verschillende communautaire instrumenten in het kader van de financiering van de ontwikkelingssamenwerking met de ACS-landen zijn voortgebracht

(*) De Commissie zal de mogelijkheid en de wenselijkheid nagaan om deze financiële instrumenten ook in te zetten om specifiek de strijd te ondersteunen tegen het sekstoerisme gericht op kinderen.

ISSN 0254-1513

COM(96) 547 def.

DOCUMENTEN

NL

06 11 05

Catalogusnummer : CB-CO-96-625-NL-C

ISBN 92-78-12836-8

Bureau voor officiële publikaties der Europese Gemeenschappen

L-2985 Luxemburg

20